

Cross the line Parkinson & Dementie

ON or OFF?

Haagse Hagadagen Oktober 2023
Ali Lahdidioui / Joep ter Haar / Rodi Zutt

Kennismaking

Vakgroep Neurologie:

Ouderengeneeskunde:

Labots, G.
Internist

Lagro, Dr. J.
Internist

Lahdidioui, A.
Internist

Inleiding 'Cross the line'

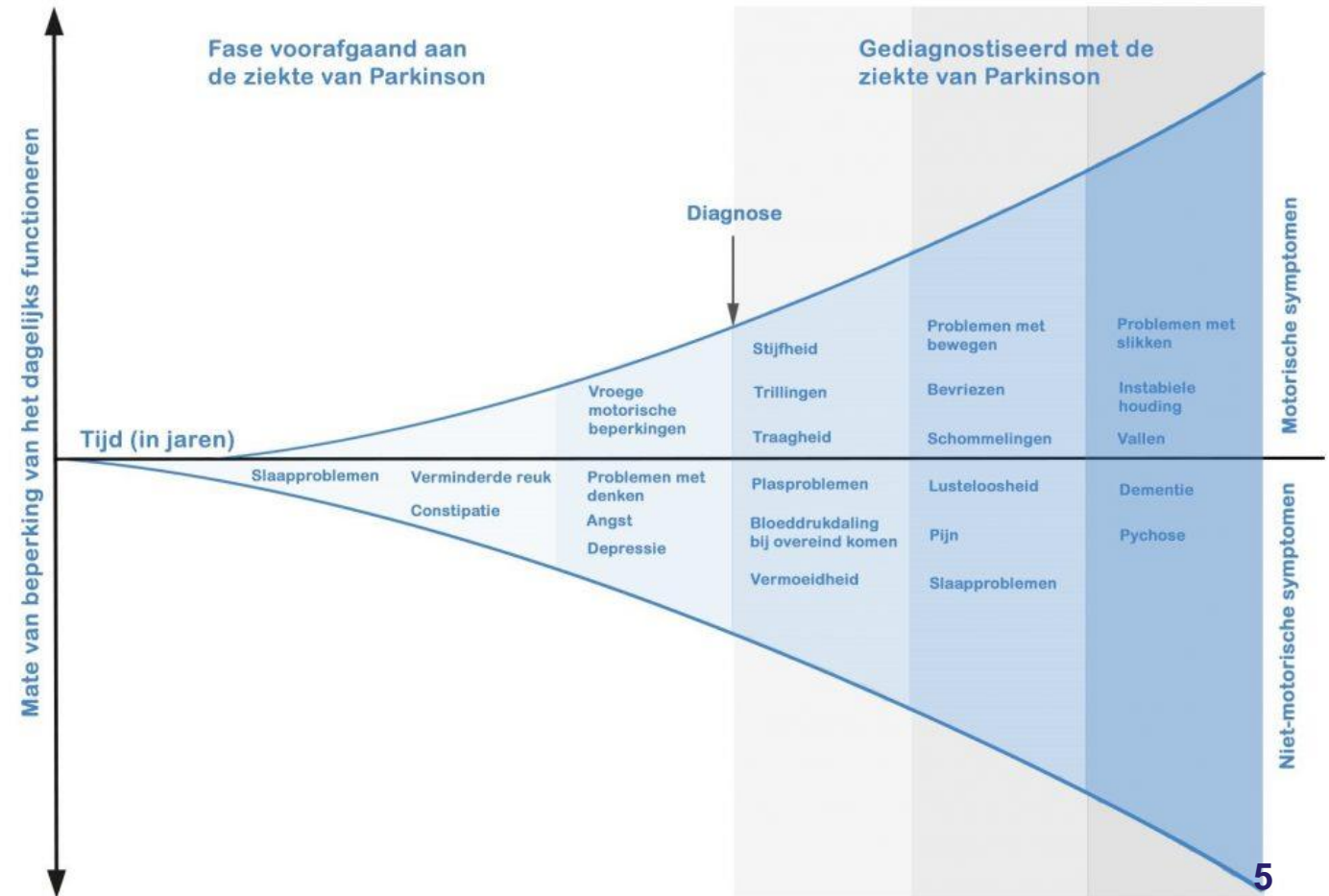
- Parkinson & Dementie
- Stellingen
- Praktische tips voor in de spreekkamer
  - Eerste signalen
  - Beginfase ziekte
  - Gevorderde ziekte

Eerste signalen

Een man van 60 jaar komt bij de huisarts omdat hij last heeft van onrustige nachten. Hierbij heeft hij zelfs zijn partner een blauw oog geslagen. Heeft deze man een grotere kans op het krijgen van de ziekte van Parkinson?

- a) Waar
- b) Niet waar

Motorische en niet-motorische klachten ziekte van Parkinson

Remslaapstoornis & Parkinson

- Prospectieve studie 10 jaar 90 patiënten
- Gemiddeld 67 jaar en 73% ♂
- 30% RBD ontwikkelt ziekte van Parkinson binnen 3 jaar
- 66% op 7.5 jaar
- Uiteindelijk >80% neurodegeneratieve ziekte

Bron: Postuma et al. Parkinson risk in idiopathic REM sleep behavior disorder.
Neurology 2015 mar 17; 84(11): 1104-1113

Eerste signalen

Er komt een vrouw bij de dokter; 70 jaar, heeft een hypokinetisch rigide syndroom en ziet allerlei mensen die er niet zijn.

Heeft ze;

- a) de ziekte van Parkinson
- b) Dementie
- c) Zaten er **PSILOCYBE AZURESCENS** in haar cake?

Eerste signalen

De heer Jansen is sinds 4 maanden weduwnaar. Voor de 3^e opeenvolgende week gaat hij niet naar zijn klaverjasclub. Toen dochter bij hem was, herkende hij zijn vaste maatje niet die hem kwam ophalen. Dochter schrikt hiervan en meldt zich de volgende dag bij de huisarts vanwege ongerustheid.

Verkleint klaverjassen de kans op dementie?

- a) Ja
- b) Nee

Voorkomen van dementie

Drie centrale leefstijladviezen:

- Blijf nieuwsgierig (heb een doel: een hobby, iets leren, een eigen tuintje)
- Eet gezond (veel groente en fruit, olijfolie, rook niet, geen alcohol)
- Beweeg regelmatig (ga wandelen of zwemmen, blijf bezig)

Beginfase ziekte

Sinemet kun je prima innemen met een glas melk in plaats van water.

- a) Waar
- b) Niet waar

Beginfase ziekte

Sparen voor later:

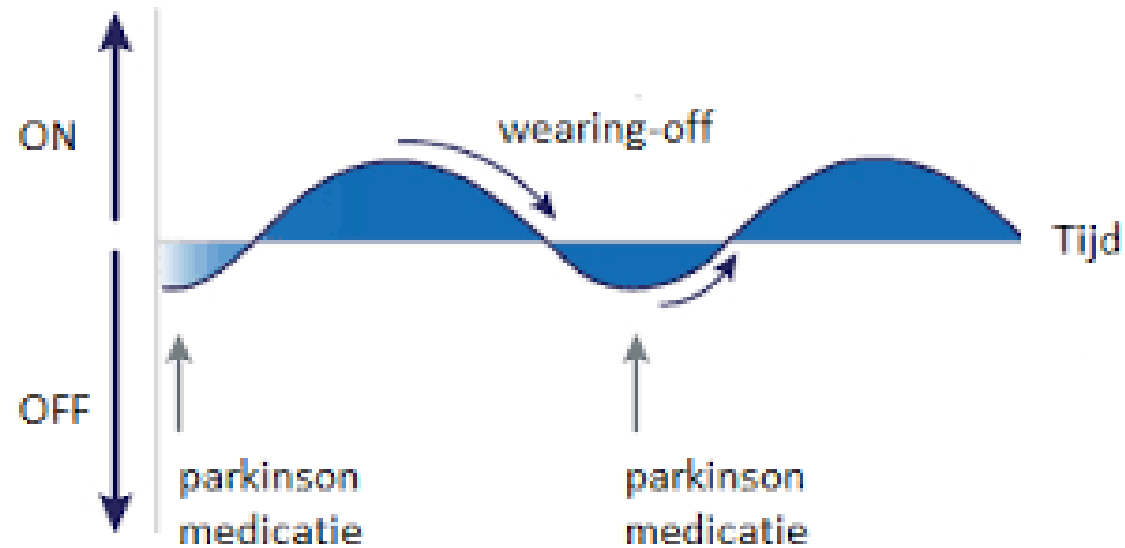
In het begin van de ziekte van Parkinson kun je het starten van levodopa beter uitstellen

- a) Waar
- b) Niet waar

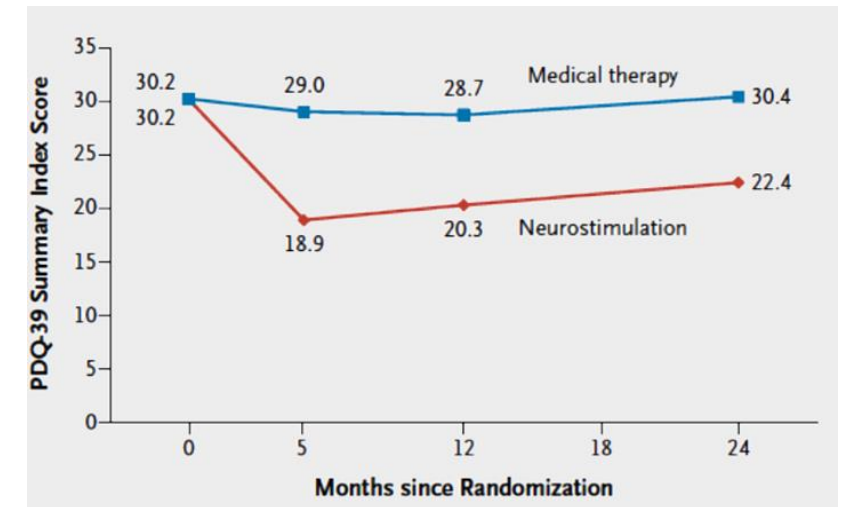

Parkinsonmedicatie

- Vroeg starten medicatie: verbetert functioneren & kwaliteit van leven / kosteneffectief / geen hoger risico overbeweeglijkheid

Diepe hersenkern stimulatie

Schuepbach et al. EARLYSTIM SG, NEJM 2013

Beginfase ziekte

Mevrouw Goedgedacht, 76 jaar, heeft voor de 2^e keer een nieuwe pincode voor haar bankpasje laten aanvragen. Ze denkt terug aan haar moeder die vanwege progressieve vergeetachtigheid niet meer veilig thuis kon wonen en opgenomen werd op een gesloten afdeling in een verpleeghuis. Dit wil zij absoluut niet. Na het vaststellen van de diagnose (beginnende) dementie, vraagt zij u medicatie voor te schrijven.

Wat verteld u patiënte?

- a) Helaas zijn er geen effectieve middelen.
- b) Ik schrijf u Rivastigmine® pleisters voor en zal de klachten na 3-6 maanden evalueren.

Behandelmogelijkheden & toekomst

Symptoombehandeling:

- Aandacht/concentratie, initiatiefloosheid, slaapstoornissen, depressie, hallucinaties

Hersenschade behandeling:

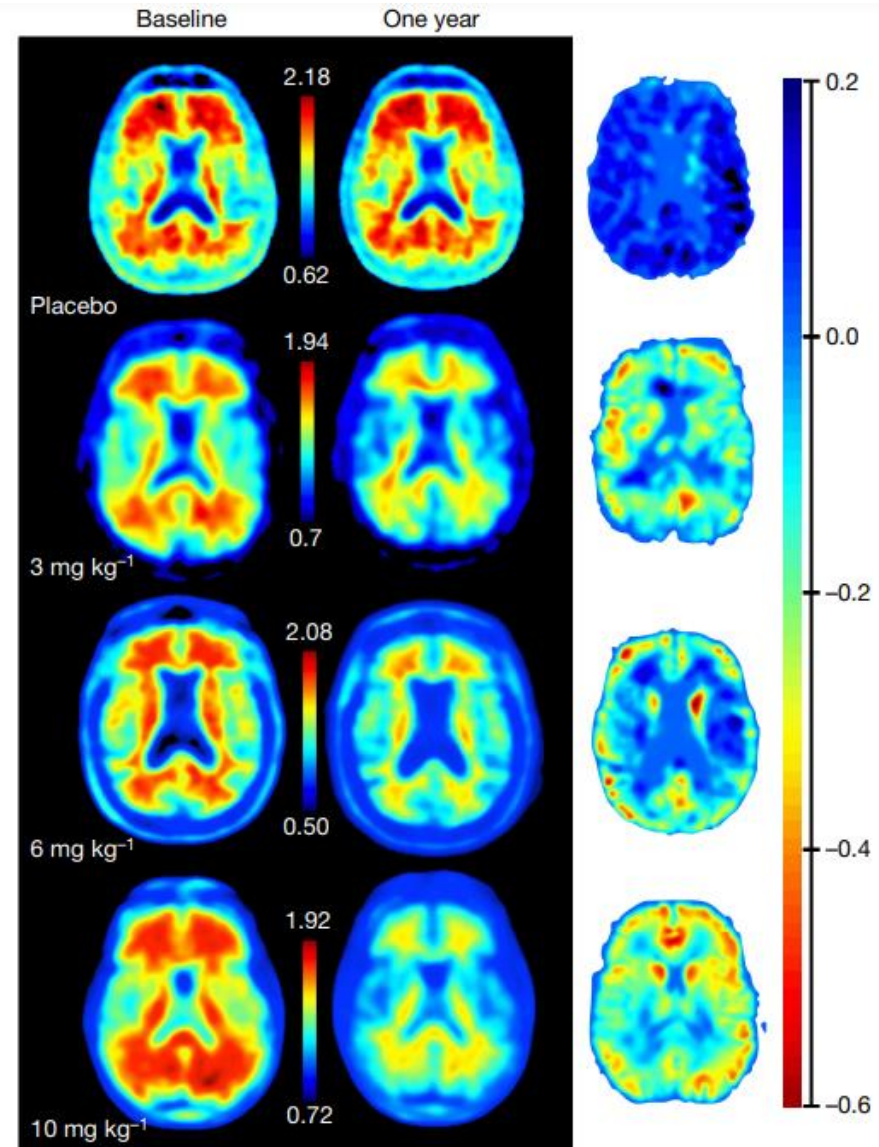
- Aduhelm (aducanumab)

Addendum: The antibody aducanumab reduces A β plaques in Alzheimer's disease

Jeff Sevigny, Ping Chiao, Thierry Bussière, Paul H. Weinreb, Leslie Williams, Marcel Maier, Robert Dunstan, Stephen Salloway, Tianle Chen, Yan Ling, John O'Gorman, Fang Qian, Mahin Arastu, Mingwei Li, Sowmya Chollate, Melanie S. Brennan, Omar Quintero-Monzon, Robert H. Scannevin, H. Moore Arnold, Thomas Engber, Kenneth Rhodes, James Ferrero, Yaming Hang, Alvydas Mikulskis, Jan Grimm, Christoph Hock, Roger M. Nitsch & Alfred Sandrock

Nature **537**, 50–56 (2016); doi:10.1038/nature19323

Figure 1 of our original Article illustrated that treatment with aducanumab reduced human brain amyloid- β plaques in a dose-dependent fashion as measured by florbetapir positron emission tomography (PET) imaging. The figure gave the visual appearance of standard uptake value ratio (SUVR) reduction in subcortical white matter as well as cortical regions, although statistically validated evidence of dose-dependent SUVR reduction was demonstrated only in cortical regions. We provide an updated figure (Fig. 1 of this Addendum), which includes colour bars and difference images to aid in the understanding and interpretation of the representative florbetapir PET images. An additional panel on the right illustrates the differences between baseline and week 54 images, computed by simple subtraction of the baseline from follow-up images, after co-registration to a common coordinate system. The difference images show that the SUVR reduction (which is unitless) occurs primarily in the cortical regions (highlighted in red) in patients treated with aducanumab.

Figure 1 | This is the updated Fig. 1 of the original Article.

Behandelmogelijkheden & toekomst

Symptoombehandeling:

- Aandacht/concentratie, initiatiefloosheid, slaapstoornissen, depressie, hallucinaties

Hersenschade behandeling:

- Aduhelm (aducanumab) 2021 → controversieel
- Leqembi (lecanemab) 2022 → vertraging van cognitieve achteruitgang met 27%
- Donanemab 2023 → vertraging van cognitieve en functionele achteruitgang met 35%

Gevorderde ziekte

Een 75 jarige man heeft opeens toename van zijn parkinsonklachten zonder andere bijkomende klachten. Wat doet u?

- a) Controle op een urineweginfectie
- b) Nagaan of de apotheek weer het merk medicatie heeft aangepast
- c) Verwijzen naar zijn neuroloog

Gevorderde ziekte

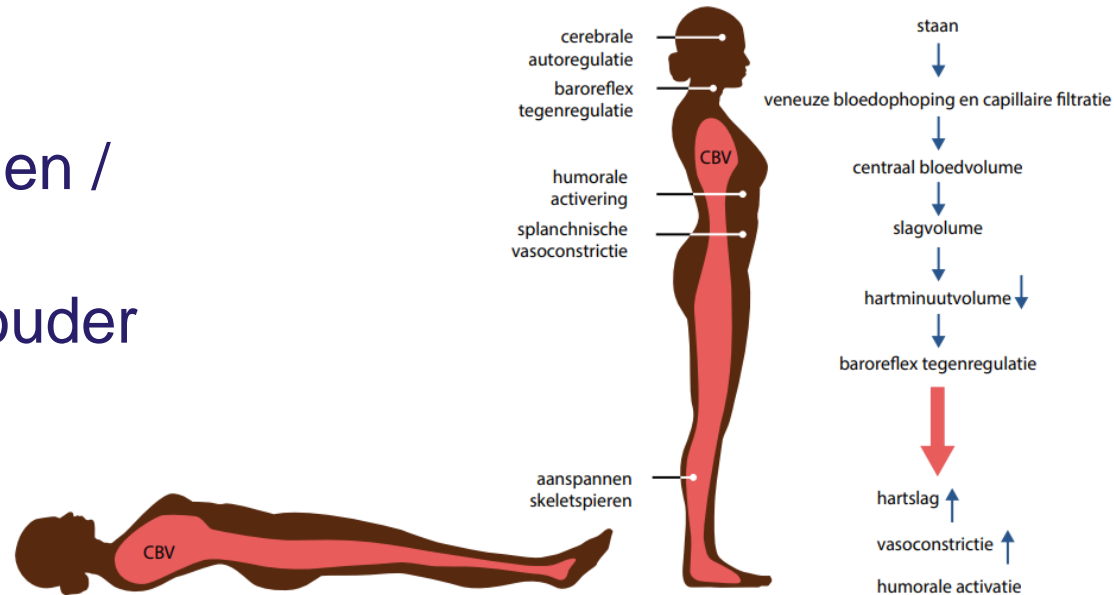
Een 60 jarige man met in de voorgeschiedenis 7 jaar de ziekte van Parkinson komt met duizeligheidsklachten. Het neurologisch onderzoek is niet afwijkend. Is de duizeligheid gerelateerd aan de ziekte van Parkinson?

- a) Ja
- b) Nee

Orthostatische hypotensie

Symptomen:

- Duizeligheid
- Problemen zien / horen
- Pijn nek/schouder
- Syncope

To do:

- OH veroorzakende medicatie?
- Leefstijladviezen
- Strategieën
- Medicatie

	systolische BD-daling bij staan	diastolische BD-daling bij staan	timing
initiële OH	> 40 mmHg	> 20 mmHg	voorbijgaande BD-daling in de eerste 15 s bij opstaan
klassieke OH*	≥ 20 mmHg	≥ 10 mmHg	aanhoudende BD-daling binnen 3 min staan
'delayed' OH	≥ 20 mmHg	≥ 10 mmHg	aanhoudende BD-daling na > 3 min staan

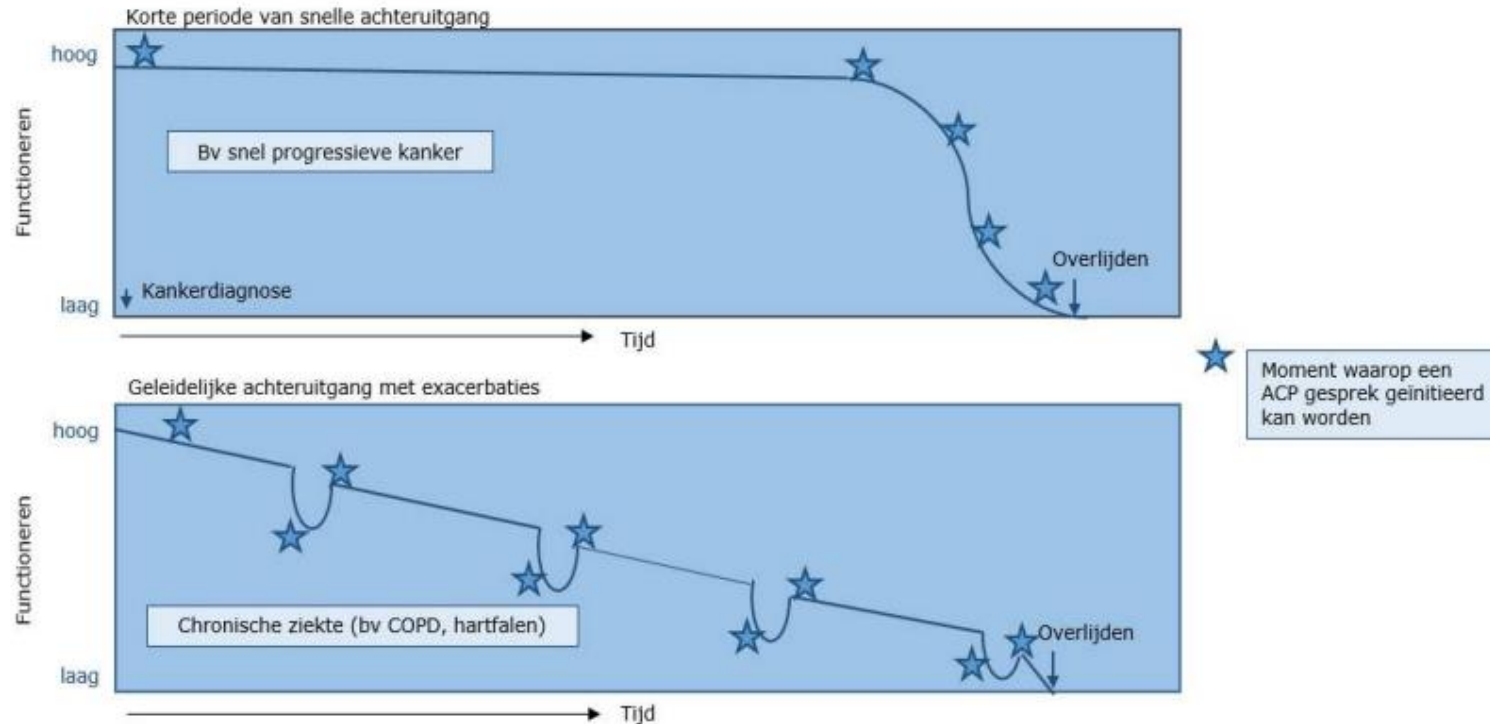
Gevorderde ziekte

De heer de Wit (89) heeft de ziekte van Alzheimer en woont in een woonzorgcentrum. Hij heeft geen ziekte-inzicht, benoemt dat hij wat vergeetachtig is, maar wijt dat aan ouderdom. Dat ouderdom met gebreken komt, heeft hij geweten. Hij heeft 6 weken gerevalideerd na een heupoperatie links. Twee maanden daarvoor lag hij opgenomen vanwege exacerbatie COPD. Nu is hij wederom respiratoir aan het falen. Wat besluit u te doen?

- a) U overlegt met de internist ouderengeneeskunde alvorens in gesprek met patiënt en echtgenote te gaan.
- b) U overlegt met patiënt en echtgenote alvorens in gesprek met de internist ouderengeneeskunde te gaan.

Gevorderde ziekte

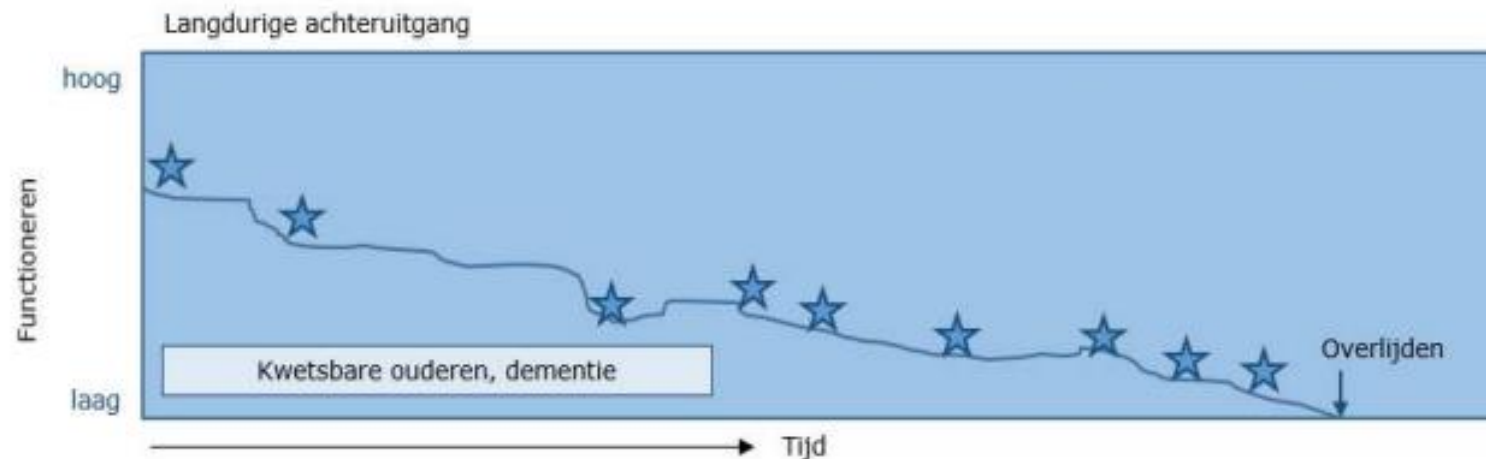
Advance Care Planning / pro-actieve zorgplanning in eindstadium ziekte

Bron: Verenso/VenVN, passende zorg voor kwetsbare ouderen door advance care planning

Gevorderde ziekte

Advance Care Planning / pro-actieve zorgplanning in eindstadium dementie

Figuur 5: momenten waarop een ACP gesprek geïnitieerd zou kunnen worden

Bron: Verenso/VenVN, passende zorg voor kwetsbare ouderen door advance care planning